

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی
شهید بهشتی

شبکه بهداشت و درمان شهرستان پیشوا

واحد سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد

آشنایی با برخی مواد اعتیاد آور

تهیه و تنظیم: سعید اردستانی - کارشناس مسئول واحد
سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد

دسته اول : مواد مخدر (اپیوئیدها)

تریاک

شکل ظاهری: صمغ خشک
شده گیاه خشخاش است که با
تیغ کشیدن به دور کاسبرگ

این گل به دست می‌آید و به رنگ قهوه‌ای است .

نحوه استعمال: دود کردن به روش های مختلف، خوردن، تزریق
خطرات کوتاه مدت: تغییرات رفتاری یا روانی (ابتدا سرخوشی و
نشنگی و سپس بی‌اعتنایی، کج خلقی، پرخاشگری، بی‌قراری یا کندی
و اختلال در تشخیص و قضاوت) تهوع و استفراغ، کاهش احساس درد،
احساس گرما ، گر گرفتگی و خارش بینی، سنگینی دست و پا و
رخوت، خشکی دهان، کاهش فشار خون، انقباض مردمک (سوزنی
شدن مردمک)، انقباض عضلات صاف حلب و مجاری صفراوی (در
نتیجه احساس درد در پهلو و شکم)، افت عملکرد شغلی و اجتماعی
خطرات بلندمدت: کاهش فعالیت روده‌ها و یبوست مزمن، خارش و
تیره شدن رنگ پوست، تیرگی لب‌ها، کهیر، بی‌اشتهایی و سوء تغذیه
و کاهش وزن، بی‌توجهی به وضعیت بهداشتی ، کاهش علائق و
انگیزه‌ها، خواب‌آلودگی و چرت زدن در طول روز، کاهش میل جنسی
و اختلال نعوظ در مردان، به هم خوردن دوره‌های قاعدگی در زنان،
مشکلات باروری و مرده‌زایی در زنان، تضعیف سیستم ایمنی بدن

مرفین

شکل ظاهری: قرص و
آمپول نوعی اپیوئید بسیار
قوی است که از تریاک
به‌دست آمده و مهمترین

ترکیب مؤثر تریاک است و برای دردهای شدید تجویز می‌شود.

نحوه استعمال: خوردن یا تزریق کردن

خطرات کوتاه‌مدت: یبوست، تهوع و استفراغ، خواب‌آلودگی، سبکی
سر و سرگیجه، تعریق

خطرات بلندمدت: ضربان قلب تغییر یافته، تشنج، غش کردن، درد
در قفسه سینه، تب، بثورات جلدی و خارش، کهیر، تورم گلو و
صورت، خشن شدن صدا و مشکل در تنفس و بلع

هروئین

اسامی عامیانه: گرد و دوا

شکل ظاهری: شکل تغییر یافته
مورفین که از مشتقات خشخاش
می‌باشد. هروئین خالص گرد

سفید رنگی است که طعم بسیار بدی دارد. معمولاً با مواد دیگری
مثل نشاسته، شکر، پودر شیر، آرد و گچ ترکیب می‌کنند. رنگ آن
می‌تواند قهوه‌ای‌ای یا سیاه نیز باشد.

طرز استعمال: دود کردن، تزریق، استنشاق

اثرات آنی: کاهش درد، تهوع، خارش شدید، چرت زدن، کند شدن
تنفس، خواب‌آلودگی، عطش، احساس سنگینی، گرم شدن

خطرات: بسیار اعتیادآور ، تزریق با استفاده از سوزن مشترک رایج و
بیماری‌های عفونی خطرناک مانند ایدز و هپاتیت را در پی دارد. چون با
موادی مثل گچ، آرد و تالک ترکیب می‌گردد مرگ‌آور است. استعمال
تزریقی آن سبب خارش شدید و حساسیت در بدن می‌شود. مشکلات
قلبی عروقی، عفونت، هموروئید، سوءتغذیه و آسیب به کلیه و کبد
اختلالات کبدی، اضمحلال رگ‌ها، اختلالات قاعدگی، اختلال در
هضم غذا، بی‌اشتهایی و کاهش وزن از عوارض رایج دیگر

ترامادول

شکل ظاهری: قرص، کپسول و
آمپول

اسامی عامیانه: تدامول ،
بایمادول ، بیومادول ، ایراترامادول

، ترامود ، ترامارام ، ترالگیدول ، پیرالجین

نحوه استعمال: خوراکی، تزریقی

موارد مصرف: یک داروی درمانی و پزشکی است. مصرف این دارو در موارد درد شدید تجویز می‌شود.

خطرات: عوارض ابتدایی شامل تهوع، سرگیجه، خواب آلودگی، منگی، خشکی دهان، دیر انزالی، بی‌بوست، افت فشارخون، تعریق، خارش. مصرف مداوم آن باعث از بین رفتن سلول‌های مغزی، و سندروم بی‌انگیزگی و خطر تشنج و مرگ

دسته دوم: مواد محرک

حشیش

اسامی عامیانه: بنگ،

سیگاری، جوینت

شکل ظاهری: به صورت

تکه‌های جامد از صمغ گیاه شاهدانه که قهوه‌ای یا سیاه است.

نحوه استعمال: به صورت دود کردن با سیگار، همراه با سیگار برگ، چپق یا قلیان، پختن آن و یا دم کردن

اثرات آنی: آرامش، تقویت حواس شنوایی و بینایی، افزایش اشتها، پرحرفی، انزوا، کند شدن واکنش به محرک‌ها، کند شدن ادراک زمان، خطای ادراکی

خطرات کوتاه‌مدت: احساس سردرگمی، اضطراب، هراس، بدگمانی، کاهش یادگیری، اختلال در هماهنگی حرکات

خطرات بلندمدت: پارانوئیا (بدگمانی)، اسکیزوفرنی، جنون، افسردگی، اضطراب شدید، آسیب جدی به ریه‌ها

ماری‌جوآنا

اسامی عامیانه: گرس، گل،

علف

شکل ظاهری: از برگ یا ساقه

شاهدانه بدست می‌آید. گیاه با برگ پنجه‌ای پنج‌پر شبیه جعفری خشک، سبز، قهوه‌ای یا خاکستری می‌باشد.

نحوه استعمال: به صورت دود کردن با سیگار، همراه با سیگار برگ، چپق یا قلیان، پختن آن و یا دم کردن

اثرات آنی: گذر زمان حس نمی‌شود، کاهش تمرکز، اختلال حافظه و یادگیری، افزایش فشار خون و ضربان قلب افزایش، خشکی دهان، قرمزی چشم، خواب‌آلودگی، افزایش اشتها و خنده‌های مکرر.

خطرات: پارانوئیا (بدگمانی و بدبینی)، آسیب به ریه‌ها، سرفه و عفونت مجاری تنفسی، برونشیت، سرطان، ضعف سیستم ایمنی است. از آن جایی که ماری‌جوآنا بر توانایی یادگیری و به یادسپاری اطلاعات اثر تخریبی دارد، هرچه فرد بیشتر ماری‌جوآنا مصرف کند به احتمال بیشتری با اشکال در مهارت‌های اجتماعی، شغلی و ذهنی مواجه خواهد شد. همچنین روی حافظه و یادگیری اثر ویران‌گری دارد.

دسته سوم: مواد توهم‌زا

شیشه

شکل ظاهری: پودر

کریستالی

مانند بلورهای نمک

اسامی عامیانه: آپس،

کریستال، مت

نحوه استعمال: دود کردن با پایپ، استنشاق از راه بینی، خوراکی و یا تزریق

اثرات آنی: ۳ تا ۴ ساعت بعد از مصرف، هیجان زدگی، اعتمادبنفس بالا، افزایش هوشیاری، پرانرژی، کاهش اشتها، بی‌خوابی.

خطرات کوتاه‌مدت: افزایش ضربان قلب، فشار خون و ریتم تنفس، گلگون شدن چهره، گشاد شدن مردمک‌ها، قرمز شدن چشم‌ها، تعریق بیش از حد، تکلم سریع، ناتوانی در به‌خواب رفتن، تهوع و استفراغ،

اسهال، افزایش درجه حرارت بدن و تب، از دست دادن اشتها و پس از مدتی کم شدن وزن بدن، تحریک‌پذیری و عصبی بودن و گیجی **خطرات بلندمدت:** مقاومت پایین در برابر بیماری‌ها، آسیب به اندام‌ها به‌ویژه شش‌ها، کبد و کلیه‌ها، خشک شدن پوست و خارش آن، پوسیدگی دندان‌ها، بی‌قراری، نوسانات هیجانی، اضطراب، افسردگی، خستگی مزمن، روان‌پریشی ناشی از مصرف مواد، هذیان (مثلاً فرد دائماً فکر می‌کند توسط افرادی تحت تعقیب است و یا دیگران قصد آزار رساندن به او را دارند)، روان‌پریشی

ال اس دی

شکل ظاهری: قرص به

اشکال و اندازه‌های

گوناگون از آمفتامین-

های توهم‌زاست.

نحوه استعمال: خوراکی

خطرات: هیجان‌ها و تغییر احساسات شدید، توهمات بصری لذت بخش، تغییر درک مصرف‌کننده از زمان و از خودش، مصرف‌کننده ممکن است حس کند رنگ‌ها را می‌شنود یا صداها را می‌بیند. سرگیجه، بی‌حسی، خستگی، ضعف عضلات و لرزش، رفلکس‌های سریع، افزایش فشار خون، ضربان قلب و دمای بدن، آسیب دیدن مهارت‌های حرکتی (اختلال تعادل)، تهوع و تشنج، وهما دیداری و شنیداری واضح، کاهش کنترل بر روی روند افکار

اعتیاد یک بیماری مزمن است. پیشگیری از آن را جدی بگیریم.